

en saadan Hæft. Det er overhovedet et Forhold, som ogsaa jeg erkjender er af den Bestaaffenhed, at det helst maa ordnes anderledes, end skeet er ved Loven af 16de Marts 1851, fordi det har vilst sig i Praxis og ligger i Forholdenes Natur, at det selv med den bedste Villie af Verden er umuligt at undgaae Conflicten mellem Militairstaten og Udbrederne. I det jeg altsaa erkjendte Hensigtsmæssigheden af at tilveiebringe en anden Ordning, der jo desuden er ønsket i en Række af Aar, har jeg dog for mit Vedkommende meent ikke at kunne forsvare Andet end ligefrem at gjøre det til en Betingelse for mit Samtykke til Lovforslaget, at en Hartkornsbyrde ikke toges bort, uden at der gaves et Vederslag derfor til Statskassen. Naar jeg har fastholdt dette, er det, fordi jeg er bleven klog af Erfaring. Man synes godt om Principet, nemlig det at blive fri for Byrden, men naar Spørgsmaalet er om at udrede nye Skatter, saa er man ikke nær saa villig til at votere disse, som man var til at votere Byrden bort. Det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts Afd. Valgkreds (N. Pedersen) meente, at Byrden ved Loven af 6te Juli f. A. var gaaet over til at blive en communal Byrde. Vel staar der i denne Lovs § 18, at ogsaa Districtshæstepengene kunne udredes deels af Hartkornet, deels af Formue og Leilighed, men jeg maa dog betvivle, at det har været denne Lovs Hensigt ved en saadan leilighedsvis staaende Uttring som denne at forandre et Forhold som det, der var etableret ved Loven af 16de Marts 1851, hvorefter Byrden, som jeg har bemærket, hviler paa Hartkornet. Jeg maa derhos gjøre opmærksom paa, at det egentlig talte slet ikke er nogen communal Udgift. Hæstene ere nemlig ikke fordeelte efter Communerne, men efter Lægdene. Amtets Hartkorn er ligefrem deelt saaledes, at naar et Sogn er for lidet til at udgjøre et Hæstendredningsdistrict, faaer det noget saakaldet Hjælpehartkorn fra et andet Sogn. Man har været nødt til at holde sig til Communalbestyrelserne for at have Nogen til at besørge denne Forretning, men overalt er det fastholdt, og det staar ligefrem i Loven, at Byrden fordeles paa Lægdene, og at det er Lægdernes Hartkorn, som udreder den

Byrde, der fordeles paa dem. At man nu efter den senere Lov uden videre kan tage Pengene af Communekassen, vil jeg ikke ligefrem bængete, men jeg troer ikke, at man af de Uttringer, der findes i den nævnte Lov, kan slutte, at Udgiften fra at have været en ligefrem Statsudgift, hvilende paa Hartkornet, skulde være bleven en Communaludgift. — Hvorvidt 24 §. er et rigtigt valgt Beløb eller ikke, derom kan der naturligvis være meget forskellige Meninger. Jeg skal for mit Vedkommende gjerne sige, at naar der er valgt 24 §., da er det, fordi 24 er et lettere beleligt Tal end f. Ex. 22, hvilket maaskee vilde have ligget nærmest. Saavidt jeg mindes, saldt den Opgjørelse, der i denne Henseende forelaa, i Nærheden af 22 §., snarere lidt over end under, og jeg meente, at for den Dagatels Skyld, som der saaledes var Spørgsmaal om, vilde det være urimeligt at besvære Hartkornsskatternes Beregning og Opkrævning med et Tal, der var saa incommensurabelt som 22; derfor valgte man 24 §. Selv om der altsaa kunde være Spørgsmaal om en Nedsættelse, vilde den være overordentligt ubetydelig, naar man ikke skulde fritage Hartkornet for en Byrde, som nu hviler paa det, og uden videre føre den over paa Statskassen.

Winther: Det er bekjendt, at der er Andre, som have en ligesaa fast modsat Overbeviisning af den, den ærede Minister har, nemlig at det aldeles ikke er nogen Hartkornsbyrde, som her er under Omtale. Det er en Anstuelse, der har været gjort gjældende ved flere Leiligheder, og jeg erindrer blandt Andet, at den er bleven klart gjort gjældende i en offentlig given Fremstilling af denne Sag, hvorefter det for mig blev indlysende, at denne Anstuelse var fuldstændig rigtig. Jeg huffer imidlertid meget godt, at der ogsaa i Aaret 1851 var den samme Tvivl og den samme Strid tilstede, som der viser sig at være i dette Dieblit, og man kan altsaa ikke her tage den ærede Ministers Ord som et Evangelium. Dette Forhold trænger til nøiere Overveielse, og det er allerede antydet fra flere Sider, at man maa haabe, at denne vil komme tilstede senere her i Folkethinget gennem et Udvalg,